

för gymnastiklärare, och i enlighet med hvad som sednast är stadgadt för folkskolelärare, att lärare vid Rikets elementarläroverk, efter 30 års tjenstgöring derstädes och minst 20 år tillbragta i ordinarie tjenst, skall vara till pension efter stat berättigad, så framt han uppnått en ålder af 60 år — samt att Riksdagen måtte till Kongl. Maj:ts nådiga disposition ställa ett anslag, tillräckligt för ändamålets vinnande.

Anhålles om remiss till Höglofliga Stats-Utskottet.

Stockholm den 27 Januari 1868.

J. A. Säve.

N:o 63.

Af Herr **Säve, J. A.**, om tillägg till 25 § i Kongl. Förordningen om bränvins försäljning.

Det är en sorglig erfarenhet att, oaktadt vårt Svenska samhälle sedan 1853 års lagstiftning genom både förhöjd skatt och skärpta kontroller på tillverkning och försäljning sökt värja sig mot den hydra, som heter bränvinet, så framsmyger den likväl allestädes sitt gift och förtär både offentligt och hemligt sina offer. Man kunde tro, att, sedan naturen sjelf under det förra året genom missgynnande väderlek och felslagna skördar likasom gjort förbund med lagstiftningen för att förminska den inhemska tillverkningen och fördyra varan, så skulle det öfverflödiga bruket af sig sjelft upphöra, och all vidare fruktan vara onödig. Men hvarföre ingå just nu oroande petitioner från både norr och söder och göras vid Riksdagen de välmentaste, om ock icke så lätt utförbara yrkanden om bränvinsbränningens inställande? Visserligen närmast af fruktan för spanmålsprisernas ytterligare stegring, som väl befordras snarare än förminskas genom de 68 större brännerier, som nu åter äro i gång; men utan tvifvel äfven med afseende

på den alltid öfverflödiga tillgång på den sedeförderliga varan, som det nya bränvinsåret sålunda skall komma att medföra. Och hvarföre, om intet allmännare missbruk af det in- eller utländska bränvinet under detta år vore att befara, har det Svenska nykterhetssällskapet sedan förlidet år upprest sig ur sin dvala, höjt upprorsfanan mot fylleriet samt i både tal och skrift på det allvarligaste varnat mot supsedens bibehållande. Det måste vara en sanning, att, oaktadt allt hvad Regering och lagar gjort för dryckenskapens förminskning, har den, slagit för djupa rötter i Svenska nationallynnets och sederna, för att träda tillbaka äfven der, hvarest den hårda nöden och varnande skrivelser borde hejda dess framfart. Stundom super man så mycket mer, ju mindre åkern lemnat i afkastning eller handtverket varit lönande, för att sålunda i rusets och glömskans flod begrafva sitt armod och sina sorger. I så bekymmerfulla omständigheter, — hvad kan samhället göra för att bevara det dyrbaraste det eger, sina egne medborgare, från att af modlöshet eller förtviflan störta sig i dryckenskapens förnedring? Det bör bereda arbetsförtjenst åt den, som kan och vill arbeta, men på samma gång tillsluta källorna för superiet. Det kan stifta förbud för bränvinstillverkningen i landet, men det förhindrar ej dermed den utrikes importen, som på alla möjliga vägar skall söka dit intränga. Det kan göra varan dyrköpt, ja dyrare, än att ett fattigt hushåll kan den bära. Detta medel är redan försökt, men har ej hindrat bränvinsbegäret att, äfven med uppoffring af husets sista skärf, finna medel för dess tillfredsställande. När penningen är förlösad, pantsätter man kläderna. När äfven dessa ej mer finnas, tigger man i sin blotthet af den först kommande på gatan några ören, några skillingar, och offrar äfven dem åt krogen och åt sin lusta. Jag frågar åter, hvad skall samhället, hvad skall lagstiftningen göra, när begäret är så vida utbreddt och när varans införsel ej kan förekommas? Jo, den bör, så mycket möjligt är, förminska suptillfällena och undanhålla frestelserna för den bränvinslystna delen af befolkningen. Den bör göra af försakelsen en vana och af vanan en dygd. Den bör ej tillåta städerna att hafva så många krogar de vilja, och att hålla dem öppna både söndag och hvardag för att förbättra sina stadsinkomster, för att genom dem aflöna sin magistrat, underhålla sina broar och gator på den lätt förledda arbetarebefolkningens, ja äfven på den närboende landtallmogens bekostnad. Den bör ej tillåta, hvarken i städerna eller på landet den så kallade »salningen», eller att försäljningslagens 3:dje § på det sättet kringgås, att bränvin af en intressent i parti af 15 kannor inköpes, för att sedan utdelas i kannor, halfstop eller kvarter till hvar och en af de öfrige, som dertill på förhand sammanskjutit, aldraminst bör detta ske vid de tillfällen på landet, då enligt 25 § all minuthandel med och utskänk-

ning af bränvin är direkte förbjuden. Man får nemligen vid auktioner, ting, marknader, torgdagar m. m., på landet ofta se upprepas det vederstyggliga skådespelet, att af den samlade menigheten hvarannan eller hvar tredje person går med sin gröna butelj i fickan, super så länge den räcker eller trakterar andra, och låter sig sjelf trakteras, så länge någon har något kvar af den förledande nektarn. Gräl och slagsmål blifva vanligen följden. Nitiske domare på landet hafva ock i sedlighetens intresse dömt enligt 41 § af åberopade förordning till böter eller fängelse för olofflig bränvinsförsäljning, der sådan salning blifvit af vederbörlig åklagare anmäld och bevisad, men Kongl. Hofrätterna hafva vanligen upphäft domen i brist på tydligt lagbud, att utdelning till flere köpare af i parti upphandladt bränvin är vid sådana tillfällen som i 25 § sägs lika förbjuden, ehvad det utdelade blifvit på förhand eller efteråt betaldt. Men då, enligt 31 §, den som eger rättighet till minuthandel med eller utskänkning af bränvin är förbjudet att, äfven utan betalning, utlemna sådan vara vid tillfälle, då försäljningsrätten ej utöfvas får; så måste väl ej heller partihandlaren eller den, som på en gång inköper 15 kannor, få opåtaladt utminutera detta kannaltals, halfstops- eller quartersvis, allenast betalningen af hvarje deltagare i köpet ej sker just vid det åtalade tillfället. För att derföre åtminstone på landet undanrödja ett allmänt öfverklagadt och groft missbruk vid tillfällen, då lagen sjelf vill hafva stället från all utminutering och utskänkning fridlyst, får jag föreslå följande nya moment efter 1 mom. 25 § af Kongl. Förordningen den 26 Oktober 1866, angående försäljning af bränvin m. m.

På sådana ställen må ej heller bränvin, som är förytttradt genom partihandel, till flere utmätas eller utdelas, ehvad det sker med eller utan betalning;

och torde straffbestämmelserna i 46 § således också på öfverträdelsen i detta moment böra tillämpas.

Af hvad jag ofvan anmärkt om städernas söndagsutskänkning, så skadlig och sabbatskränkande den i sjelfva verket är, vill jag likväl ej hemta anledning att häremot föreslå ett särskildt stadgande, emedan jag sett att åtminstone några städers kommunalstyrelser af sig sjelfva begagnat den rätt till sabbatens fridlysande, som innehålles i 28 § 3 mom. af försäljningslagen, och torde man kunna hoppas, att allt flera stadssamhällen skola sig deraf sjelfmant begagna.

Jag anhåller vördsamt om remiss häraf till Höglofliga Bevillnings-Utskottet.

Stockholm den 27 Januari 1868.

J. A. Säve.